

До 850-ліття Гощі

КОМПЛАНАЦІЯ ПЕТРА МОГИЛИ

Як уже відомо, син правителя Молдавії, славетний митрополит київський і галицький Петро Могила був не лише опікуном Гоцанської вищої школи, а й володарем Гощі. Правда, володів він нею «дуже недовго, мимохідь», згідно даних польського знавця гоцанської старовини Й.М.Гіжицького (Волиняка).

Ось як це сталося. В 1642 р. між Петром Могилою і тогочасною володаркою Гощі, смоленською каштелянкою і княгинєю Регіною Соломирецькою відбулася наступна компланация: вона йому подарувала той маєток (акт, писаний польською мовою, складений у вигляді дарчої грамоти), а він, зі свого боку, засвідчив, що у серпні того ж 1642 р. позичив у каштелянки 25 тис. злотих і що тоді ж знову отримав від неї 18 тис. злотих. При цьому Петро Могила зобов'язувався повернути і першу, і другу суми на початку наступного року. Тобто в січні чи лютому 1643-го.

Можна домислити,

продовжує Гіжицький, що термін виплат надходив, а митрополит необхідних на те коштів не мав. А раз так, то позбувся зазначеного маєтку, подарувавши його наприкінці грудня все того 1642 р. Адаму Киселю, тодішньому черняхівському каштеляну і сенатору та майбутньому брацлавському, а відтак київському воєводі (в «Короткому нарисі історії Гощі», виданому 1993 р., фігурує інший час переходу містечка у власність Киселя — 1640 р.).

Звичайно, ця дарча грамота була фіктивною, і сенатор просто купив те майно: «містечко Гоща з кам'яним замком і село Терентів з усіма полями, лісами, будинками, а також четверта частина Сінненської (Сінне — нинішнє село Садове — Ю.К.) луці зі ставами, водами, бобривими греблями, митами, корчмами, шинками, кріпаками і т. і., за винятком плати монастирю в Гощі при церкві св. Михаїла, визначеної Р.Соломирецькою...»

А як же сама княгиня? Чи повернув їй позичене Петро Могила? Повернув,

але вже після проведення компланацияї.

Як бачите, нашою Гощею славетний митрополит володів дійсно мимохідь — усього три з лишком місяці. Але цей факт навіщо закарбований в анналах історії ріднокраю.

Друге. На ту пору княгиня Соломирецька, яку, на відміну від Петра Могили, в масштабі усієї України мало хто знає, була набагато заможнішою від нього. Але митрополит мав великий вплив і таку ж владу. Тому позичити йому гроші смоленська каштелянка, безумовно, вважала за неабияку честь.

А ще в цій історії вражає те, що у XVII ст. водойми сучасного Садового кишіли бобрами. Де ж то вони тепер?

Юрій КУЗЬМІН.

На фото: П. МОГИЛА.